

Огњетъ тамъ са разгоряваше съ таквазъ побъсняла сила, щото, струваше са, въ трясъкътъ на пушечнитъ вистрѣли и въ ревътъ на топовегъ, който не са спълчаваше нито на едно мгновение, са распъръсвахъ на прахъ всичкитъ тѣзи твърдини, които стояхъ да пазятъ Цлевенъ.... Силуетитъ на редутитъ, които още не отдавна са показвахъ на свото небе, закрихъ са съ гжети облаци отъ барутенъ димъ.... Въ тѣзи мъгли умирахъ лъвовегъ; въ този димъ десетини табори са хвърлятъ на остаткитъ на геронческиятъ роти, които са бѣхъ извѣрили въ побѣдата и които нежелаяхъ спасението.... Но гърмежътъ на бойната, неистовитъ викове на нападающитъ, отвѣтнитъ призови на защищавшитъ са — това е всичко, което са казваше битка.... Окото не виждаше нищо.... Сгруваше са, най грозното божество на смъртъта и истреблението са задушаваше въ този стихиенъ димъ на приносящите нему жъртви....

— Чувате ли?.... Хората са били и още ще да са биятъ, но таквизъ нѣма да бѫдатъ. Тѣ ще лѣгнатъ тамъ.... Тѣ дадохъ слово и ще умрятъ.... Чувате ли? Тѣхната шипа, а ето какво „ура“.... Право въ лицето на неприятелитъ.... Окръжени отъ всичкитъ страни. Задушени!.... Е, какво пѣкъ!.... Тѣ направихъ всичко.... Невъзможното са показа възможно.... Новече не може.... Господа!....

Гласътъ му пакъ трепна.... Отпочивка.... Всичкитъ потайахъ диханието....

— Господа, ний отстѣпваме.... Ний ще дадемъ взетото на турцитъ. Днесъ е деня на тържеството за напитъ врагове. Но и за нась е той славенъ.... Нѣма да са зачервягъ монти солдати, когато имъ напомнятъ тридесетий Августъ.... Господа, ний си отиваме.... Шуцитъ ще запазятъ отстѣпающитъ.... На предъ и по скоро!....

Шпоритъ до кръвь раздрахъ бѣлата кожа на великолѣпниятъ конь, съ бързина на чело са спусня по перавната и влажна земя.... Вѣтрътъ свирѣше покрай ушитъ заедно съ крушумитъ, които са заносяхъ на далечъ.... Побѣсняло са носяхъ конницитъ като че отъ всяко мгновение зависяще животътъ на скжитъ и мили хора.... Младичкий орденарецъ пади отъ конътъ и са тръкулна надолу, но да го чакатъ нѣмаше кога и кой, и слѣдъ една минута самичъкъ той пакъ настигъ генералътъ.... У този изъ подъ закритата джуна протекла кръвь, очите безнадѣждно глѣдахъ напрѣдъ и нищо не виждахъ, фуражката остана въ ръцътъ и залѣпившите са коси на вандаци лѣгнали на